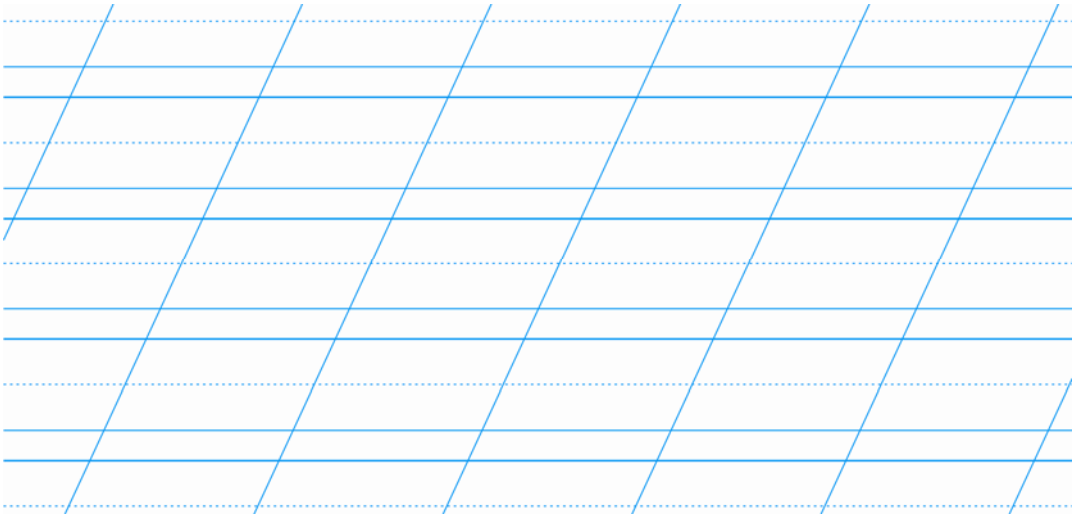
М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, В. В. Синільник

Я ЛЮБЛЮ УКРАЇНУ

Інтегрований посібник-зошит з українознавства для 1 класу

Частина 1

Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України

Тернопіль
Астон
2018

УДК 81.411.4я7
Ч-12

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України (лист ІМЗО від 11.04.2018 р. № 22.1/12-Г-213)

Рецензенти:

Матвієнко Олена Валеріївна — доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з наукової роботи факультету педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова;

Яхновська Тетяна Василівна — вчитель початкових класів, заступник директора з навчально-виховної роботи НВК «Загальноосвітня школа І–ІІІ ступенів № 3-ліцей», м. Обухів, учитель-методист.

М. І. Чабайовська, Н. М. Омельченко, В. В. Синільник

Ч-12 Я люблю Україну: інтегрований посібник-зошит з українознавства для 1 класу. Частина 1. — Тернопіль : Астон, 2018. — 44 с.

ISBN 978-966-308-722-1

Інтегрований посібник-зошит призначений для вивчення курсу українознавства за вибором «Я люблю Україну».

Тут подано матеріали для ознайомлення із Україною як державою, сторінками історії і сьогодення, традиціями й звичаями, культурою українського народу та її особливостями в різних регіонах, усною народною творчістю, національним мовленнєвим етикетом.

Цю інформацію можна використати також для здійснення виховної роботи.

Для першокласників, учителів, батьків.

ISBN 978-966-308-722-1

Умовні позначення

 — початок уроку;

 — наклей;

 — дай відповіді на запитання;

 — знайди, дізнайся, поміркуй;

 — виконай цікаве завдання;

 — розфарбуй, намалюй;

 — запиши;

 — візьми участь у проекті.

 — виріж;

© Чабайовська М. І., Омельченко Н. М., Синільник В. В., 2018

© ТзОВ «Видавництво Астон», 2018

ПЕРЕДМОВА

Дорогий друже!

Перед Тобою посібник-зошит, в якому розповідається про нашу Батьківщину — Україну, її природу, мову, культуру, історію та сьогодення, про здобутки і перемоги в Європі та світі.

Ти дізнаєшся багато цікавого про зимові, весняні, літні та осінні свята; звичаї і традиції українського народу; визначні місця та найбільш відомих людей рідного краю.

Прочитаєш українські народні казки, вивчиш дитячі пісні та ігри.

Зрозумієш, у чому полягає унікальність українців, їх внесок у світову культуру.

Ми бажаємо Тобі стати справжнім патріотом України.

Сторінками книжки разом з Тобою мандруватимуть і навчатимуться Оксанка і Тарасик. Разом із ними Ти виконуватимеш творчі завдання.

Бажаємо Тобі успіхів!

АНКЕТА

Заповни анкету про себе

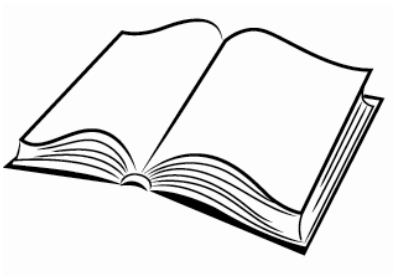
Моє ім’я _____

Мені ☐ років

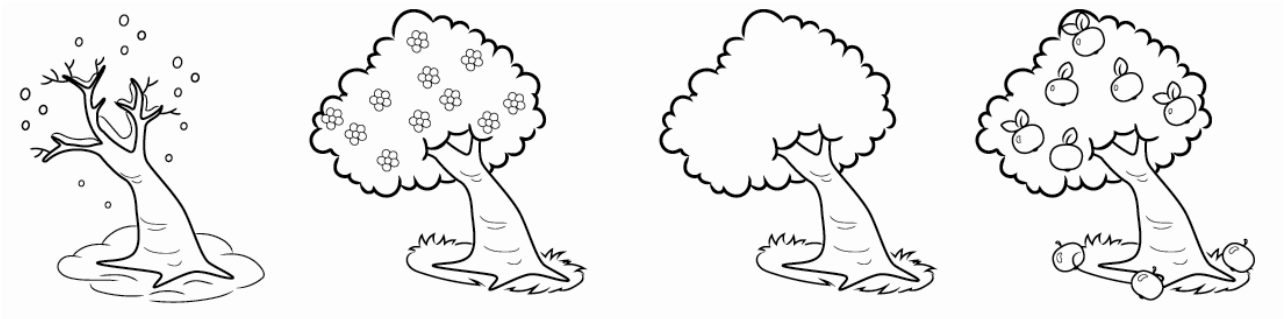
Мій улюблений колір

Моя улюблена книжка

Моя улюблена пора року

Мій домашній улюбленець

Україна

УКРАЇНА — НАША ДЕРЖАВА

Держава, в якій ми народилися і живемо, — Україна. Це — наша Батьківщина.

А живу я в Україні,
в рідній, милій стороні,
ніжне сонце в небі синім
усміхається мені.

Ганна Чубач

- *Як називається наша держава?*

❖ **Розфарбуй літери у слові — назві нашої Батьківщини (с. 5).**

❖ **Прочитай речення, рухаючись за стрілками.**

Наша → **сила** → **в** → **єдності.**

❖ **Розкажи, що ти знаєш про Україну.**

Україна

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ: *ГЕРБ, ГІМН, ПРАПОР*

• *Що ти знаєш про державні символи України? Розкажи.*

Прапор

Синьо-жовтий прапор маєм:
Синє — небо, жовте — жито;
Прапор цей оберігаєм,
Він — святиня, знають діти.

Наталка Поклад

• *Якого кольору прапор України? Чому?*

❖ **Розфарбуй 1 — синім, 2 — жовтим.**

1
2

Тризуб

Тризуб — немов сім'я єдина,
де тато, мама і дитина
живуть у мирі і любові
На Україні вольній, новій.

Віра Паронова

• *Що таке тризуб?*

❖ **Знайди на малюнку герб-тризуб і розфарбуй (с. 5).**

Гімн

Слова високі,
Мелодія врочиста —
Державний гімн
Ми знаємо усі.
Для кожного села,
Містечка, міста —
Це ключ один
З мільйонів голосів.

Наталка Поклад

• *Про що ти дізнався зі слів гімну?*

❖ **Переставляй слова в правильній послідовності (за кольорами).**
Прочитай вислів. Поясни його зміст.

руку співай — тримай. на грудях Гімн

КИЇВ — СТОЛИЦЯ УКРАЇНИ

Місто Київ — це столиця незалежної України.
Хрещатик — головна вулиця міста.

Київ

Наш Київ розіслався
На горах над Дніпром,
Садами заквітчався,
Мов дівчина вінком.

Максим Рильський

- *Що ти знаєш про Київ? Розкажи.*

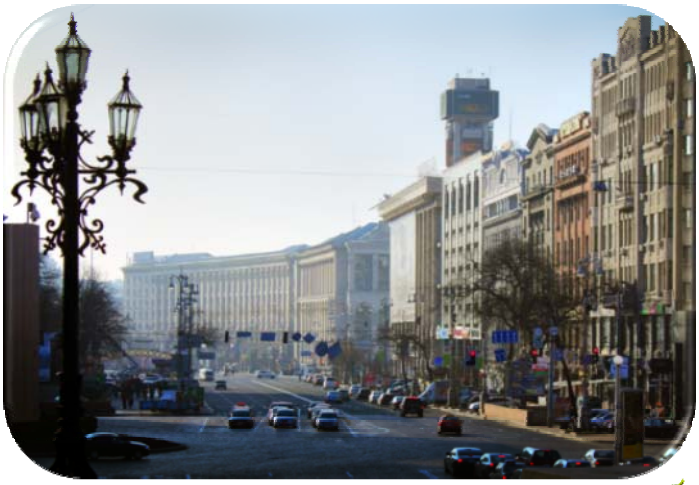
❖ **Наклей назву столиці України.**

❖ **Дізнайся, як називається головна вулиця Києва.**

1 - Е	2 - А	3 - Р
4 - Щ	5 - Х	6 - И
7 - К	8 - О	9 - Т

5 3 1 4 2 9 6 7

Наша столиця

Чудовий день. Ясна пора.
Легенький вітерець повіяв.
На кручах сивого Дніпра
Стоїть столиця наша — Київ.

Анатолій Камінчук

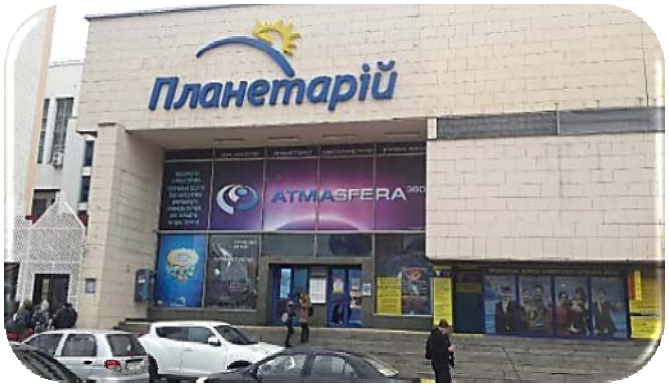
- *На якій річці стоїть Київ?*

❖ **Подорожуй Києвом.**

УКРАЇНСЬКА МОВА.
УКРАЇНСЬКА МОВА — РІДНА.
УКРАЇНСЬКА МОВА — ДЕРЖАВНА

Ой, яка чудова,
світла і багата
українська мова,
мова мами й тата!
Мова мами й тата, діда і бабусі.
Знаю її добре, ще краще навчуся.

Юрко Шкрумеляк

- *Чому потрібно знати рідну мову?*

❖ **Обведи слово.**

Говориш українською?	*Говориш українською?*
	
ТАК! **НІ!**	**ТАК!** **НІ!**

- *Як ти розумієш вислів: «Українська мова — державна мова України»?*

❖ **Гра «Незвичайна математика». Виконай дії і прочитай слова.**

Бур – р + ква =

Слок – к + во =

Зва – а + ук =

Лі + те + рав – в =

❖ **Знайди на малюнку калину і розфарбуй (с. 5).**

❖ **Закресли літери, що повторюються. Із літер, що залишилися, склади слово і надрукуй його в клітинках.**

Н	М	К	У	Х
У	Б	Я	Р	О
В	К	Е	Б	Е
Я	Х	А	Р	Н

Рідна мова

Буква до букви —
І виникло слово.
Слово до слова —
Звучить рідна мова.

Ігор Січовик

❖ **Які букви ти вже знаєш? Знайди їх в абетці. Обведи.**

Абетка

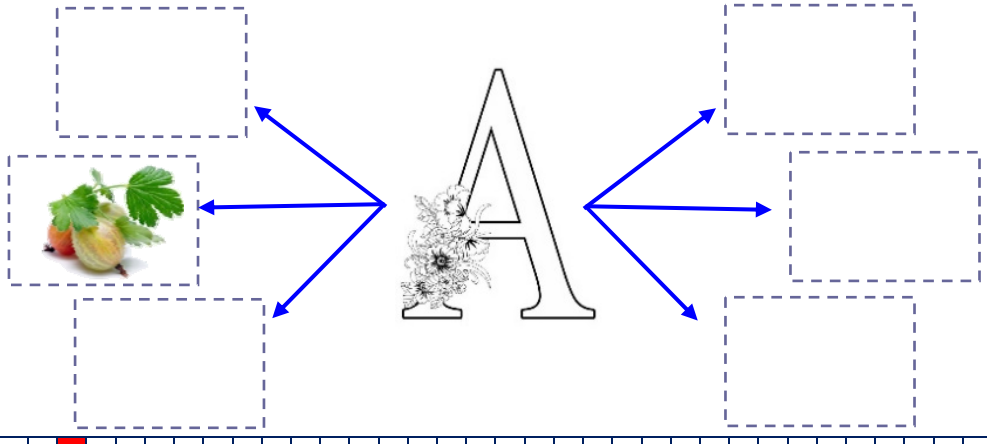
Для того, щоб навчитися читати,
Абетку треба досконало знати,
Без букви жодної не можна обійтись,
Тож будь уважний і старанно вчись!

❖ **Щоб дізнатися, як звати братика АБЕТКИ, прочитай слово справа наліво.** **ТІВАФЛА**

❖ **Розфарбуй букву А.**

❖ **Знайди й приклей наліпки із зображенням предметів, у назвах яких є буква А.**

УКРАЇНСЬКИЙ ЕТИКЕТ. СПІЛКУВАННЯ В ШКОЛІ, ВДОМА, ГРОМАДСЬКИХ МІСЦЯХ, НА ВУЛИЦІ

Сонце рано-рано встало
І умилося в росі.
Землю радо привітало,
«Добрий день!» сказало всім.

Як прокинетесь, малята,
Умиватися ідіть.
Привітайте маму, тата,
«Добрий день!» їм говоріть.

Ці слова усім потрібні:
Людям, квітам, всій землі.
Тож сонечкоподібні
Будьте, діточки малі!

Надія Красоткіна

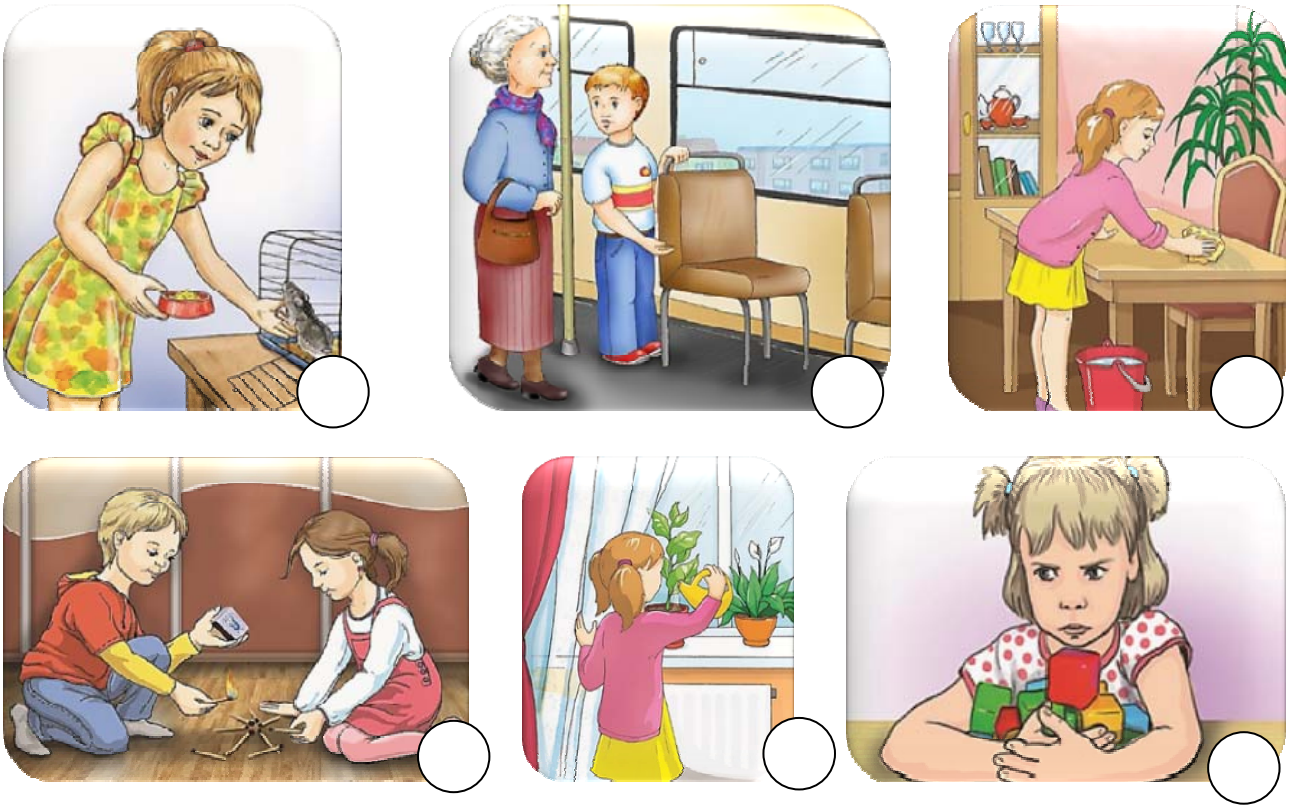

❖ **Пригадай, які слова ввічливості ти знаєш.**

❖ **Серед дітей знайди того, хто дотримується етикету. Поясни, що інші діти роблять не так.**

❖ **Познач олівцем зеленого кольору кружечки біля малюнків, на яких зображено добрі вчинки дітей.**

❖ **З'єднай назву казки з малюнком. Пригадай казки та охарактеризуй героїв.**

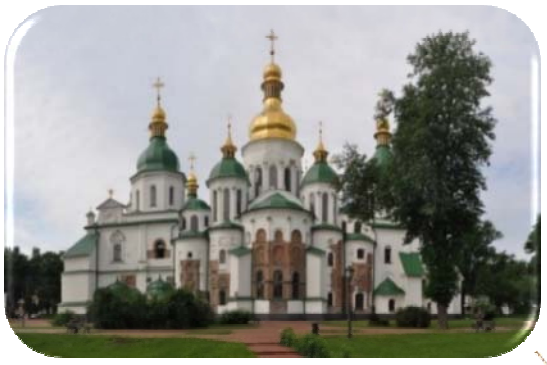
«Колобок»

«Лисичка і Журавель»

«Рукавичка»

СІМ ЧУДЕС УКРАЇНИ

«Сім чудес України» — сім історико-культурних пам'яток України.

Софійський собор

Києво-Печерська лавра

Херсонес Таврійський

Хортиця

Мури міцні у цієї фортеці,
В камені сила, Кам'янцем зветься,
Скільки історій зове у минуле, —
Урвище збоку, з каменю мури.

Володимир Мірошник

Хотинська фортеця

Заповідник «Кам'янець»

❖ **Знайди малюнок до вірша.**

Тут все вражає — скелі, гроти,
Фонтани, острови і водоспади,
Алей примхливі повороти,
Дерев і квітів зачаровані громади...

Аркадій Гринюк

Парк «Софіївка»

❖ **Розшифруй слова — і ти дізнаєшся, в якому місті знаходиться парк «Софіївка».**

1 — М 2 — Н 3 — У 4 — Ь 5 — А

3 1 5 2 4 _____

❖ **Знайди на карті-вкладці історико-культурні пам'ятки, які віднесені до «Семи чудес України».**

❖ **Склади кубики за номерами та прочитай приказку. Надрукуй у клітинках.**

СІМ ПРИРОДНИХ ЧУДЕС УКРАЇНИ. НЕОБХІДНІСТЬ ОХОРОНИ ПРИРОДИ

❖ **Розглянь чарівні куточки рідної землі. Чи доводилося тобі бувати в цих місцях? Розкажи.**

Подільські Товтри

Заповідник «Асканія-Нова»

Світязь

Мармурова печера

Синевир

Гранітно-степове Побужжя

Дністровський каньйон

Асканія-Нова

Степ! А де йому кінець?
Він кінця не має.
В цім степу, мов острівець,
Зелен-гай зростає.

Це — «перлина степова»,
Звуть його так люди,
Це — Асканія-Нова
Перед вами буде.

Марія Познанська

❖ **Знайди на карті-вкладці місця, які віднесені до «Семи природних чудес України».**

❖ **Прочитай речення, рухаючись за стрілками.**

природу — обов'язок кожного. Берегти

Бережімо Україну!

Бережімо Україну —
Нашу матінку єдину:
Хлібні ниви золотисті
І ліси зеленолисті,
Голубі озера й ріки,
Чаєнят сріблястих крики,
Неба синього глибини,
Тиху пісню журавлину,
Бо у нас одна-єдина
Рідна мати — Україна.

Ліна Біленька

- *Чому необхідно охороняти природу?*

❖ **Намалюй ілюстрацію на тему: «Будь природі другом!»**

українець і українка в національному одязі

вінок зі стрічками

прапор

зозуля

герб

ластівка

яблука

соловей

кінь

голуб

Світязь

борщ

Чернігів

соняшник

волошки

Луцьк

Рівне

Суми

трипільська культура

вареники

верба

мальви

лелека

Леся Українка

Житомир

Софія Київська

Києво-Печерська лавра

Київ

скіфська пектораль

Львів

Сорочинський ярмарок

Харків

Іван Франко

Тернопіль

Хмельницький

Полтава

Подільські Товтри

Івано-Франківськ

Вінниця

Черкаси

Ужгород

Тарас Шевченко

Луганськ

Дністровський каньйон

Синевир

Софіївка

Заповідник “Кам’янець”

літак

Говерла

Кропивницький

Дніпро

Донецьк

Чернівці

Хотинська фортеця

Запоріжжя

Хортиця

писанки

калина

чорнобривці

Гранітно-степове Побужжя

пшениця

дуб

Миколаїв

маки

вишиванка

Херсон

Одеса

Асканія-Нова

лялька-мотанка

мед

барвінок

АЗОВСЬКЕ МОРЕ

козак

бджоли

бандура

ЧОРНЕ МОРЕ

килим

вулик

Сімферополь

котигорошко

хустина

Мармурова печера

вишитий рушник

кобза

Херсонес Таврійський

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ. РОСЛИНИ

Послухай, як струмок дзвенить,
Як гомонить ліщина,
З тобою всюди, кожну мить
Говорить Україна.

Послухай, як вода шумить, —
Дніпро до моря лине.
З тобою всюди, кожну мить
Говорить Україна.

Петро Осадчук

❖ **Добери «ключик» та дізнайся, як називається книга, в якій записані рослини, які потрібно охороняти.**

4Ч2Е5Р8В6О1Н9А7К4Н1И9Г5А8У2К4Р9А7Ї5Н4И1

❖ **Розглянь зображення рослин Червоної книги України.**

Нарцис вузьколистий

Горицвіт весняний

Пролісок

Підсніжник

Конвалія

Сон-трава

❖ **Відгадай загадки, з'єднай з малюнками.**

***

На стеблинці волохатій
Шість пелюсток лілуватих.
Гарна квітка — навіть в сні
Усміхається мені.

***

Я найперша зацвітаю
Синім цвітом серед гаю,
Відгадайте, що за квітка,
Бо мене не стане влітку.

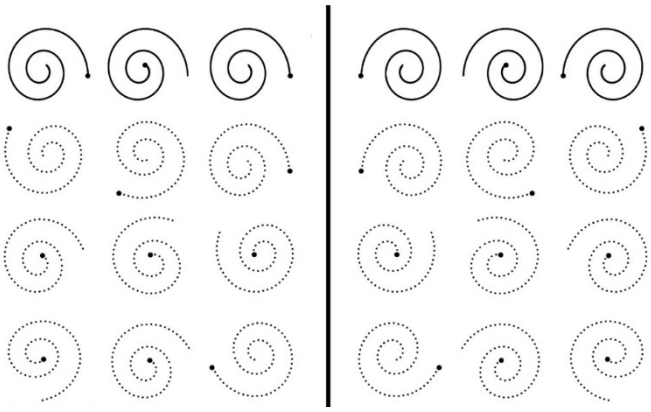
❖ **Розглянь знаки. Що вони позначають? Розкажи сусіду по парті.**

❖ **Гра «Буквограй». Розглянь зображення, знайди літеру Р у назвах рослин. Розфарбуй та «оживи» букву.**

❖ **Намалюй візерунок двома руками одночасно.**

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ. ТВАРИНИ

Світ прекрасний навколо тебе —
Сонце ясне і синє небо,
Птахи й звірі, гори й ріки —
Нехай він буде таким навіки.
Нехай людина добро приносить,
Бо світ навколо любові просить.

Алла Потапова

- *Що ти знаєш про Червону книгу України?*

❖ **Відгадай загадки, з'єднай з малюнками.**

***

Уночі гуляє,
А вдень спочиває,
Має круглі очі,
Бачить серед ночі.

Сова довгохвоста

***

Ця велика дика кішка
У лісах полює нишком,
Їй не скажеш просто «Брись!»,
Бо укусить люта...

Звичайна рись

Ведмідь бурий

Їжак вухатий

Журавель сірий

❖ **Знайди на малюнку пташку і розфарбуй її (с. 5).**

❖ **Обчисли. Розташуй відповіді — від більшого до меншого числа — і прочитай.**

краю!
4 — 3 =

рідного
2 + 2 =

бережіть
9 — 3 =

природу
7 — 2 =

Любіть і
5 + 4 =

❖ **Знайди й обведи всі малюнки тварин у таблиці. Ті, які відповідають зображеній тварині зліва, — олівцем червоного кольору, а тварині справа — зеленого.**

❖ **Гра «Буквограй». Знайди у вірші і розфарбуй слова з буквою Ї.**

Їжак, їжаченя
Їздять по гриби щодня.
Їжачиха помагає,
Сироїжки їм збирає.

❖ **«Оживи» на малюнку букву Ї, перетворивши її на істоту.**

ОСІННІ СВЯТА

У школу

Вчить рідна школа
Нас, школярів,
Щоб рідну мову
Кожен любив.

Славне минуле
Щоб кожен знав,
Про Україну
Щоб пам'ятав.

Леся Храплива-Щур

- *Для чого потрібно ходити до школи?*

❖ **Допоможи Оксанці і Тарасику зібрати портфель.**

❖ **Розфарбуй і «оживи» на малюнку букву Л, перетворивши її на істоту.**

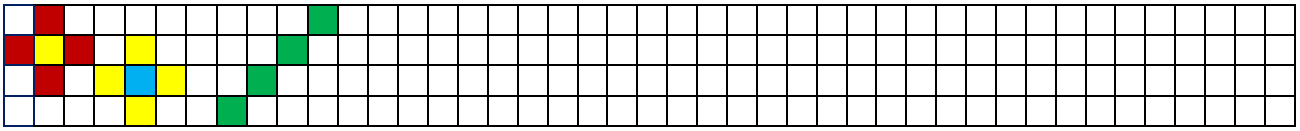

❖ **Напиши цю літеру двома руками одночасно.**

Козацька мирилка

Я козак і ти козак,
Я вояк і ти вояк,
Щоб в бою стояти мужньо,
Ми повинні бути дружні.
Ми хоробрі вояки —
Побратими-козаки.

Яна Яковенко

❖ **Розучи мирилку.**

Козак Андрій

Сива шапка набакир, —
хто цей хлопчик-богатир?
Витанцьовує гопак —
ну й мастак!
Це малий козак Андрій
нам дарує танець свій.

Наталка Поклад

веселий
красивий
малий
сміливий
спритний
швидкий

❖ **Опиши козака Андрійка, використовуючи подані та дібрані самостійно слова.**

❖ **У клітинки впиши літери відповідно до позначок і дізнайся, яка улюблена страва козаків.**

		
А	Ш	К

МАЛА БАТЬКІВЩИНА (МІСТО, СЕЛО, ВУЛИЦЯ)

Рідне

Україна — рідний край,
Рідне поле, зелен гай,
Рідне місто й рідна хата,
Рідне небо й рідна мати.

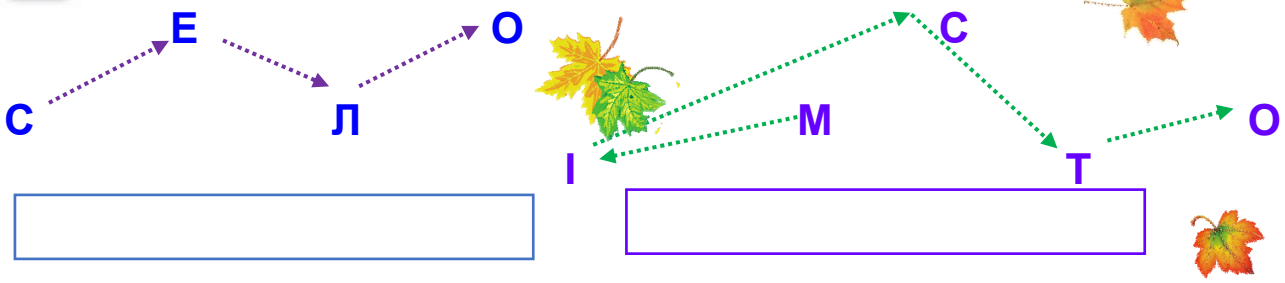
Ярослав Скидан

- *Чим дорогі тобі рідні місця?*

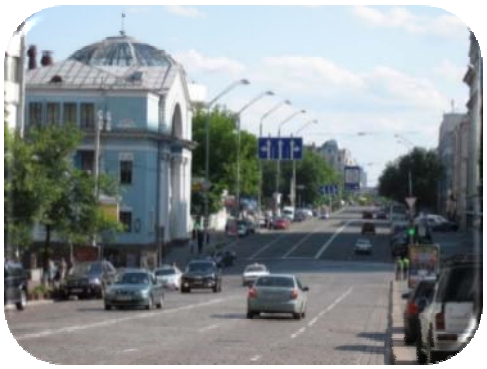
❖ **Склади слова, рухаючись за стрілками.**

❖ **Де ти живеш? Надрукуй.**

❖ **Відгадай загадку.**

Посередині — дорога,
По боках — будинки. лиВуця

У нашому дворі

У нашому дворі гарно дітворі.
Тут м'який пісок і стоїть грибок,
може, й сироїжка — дерев'яна ніжка.
Тут росте сосна, кожен рік вона
родить нам шишки — золоті вершки.
Тут живе їжак, бігає ось так;
ближче ступиш крок — згорнеться в клубок.
Хочеш з їжачком подружити?
Можеш молочком пригостити.

Наталка Поклад

❖ **Розфарбуй будинок, в якому ти живеш.**

❖ **Намалюй свій улюблений куточок Батьківщини.**

ТВОЯ РОДИНА (СІМ'Я)

Вірш про сім'ю

Мама, тато, дід, бабуся —
Всіх назву, не помилюся.
Старший братик і сестричка —
В нас сімейка невеличка.
Не спиняйте, бо зіб'юся:
Мама, тато, дід, бабуся...
Старший брат, сестра і я —
Отака у нас сім'я.

Варвара Гринько

❖ **Розгадай ребус.**

❖ **Розкажи про свою сім'ю. Використовуй подані нижче слова.**

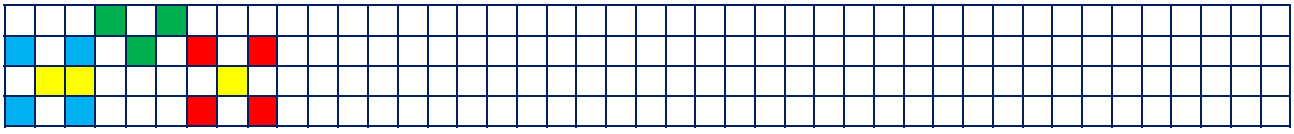

❖ **Прочитай вислів. Поясни, як ти його розумієш.**

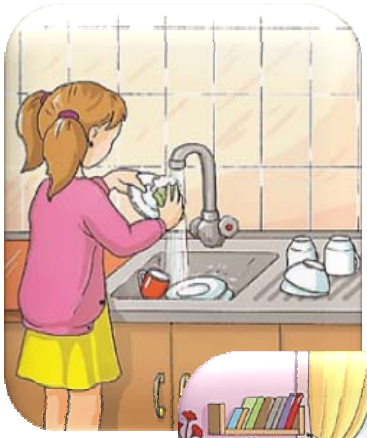
України родина — скарб Моя

❖ **Розкажи, які доручення ти виконуєш удома. Назви слова, які відповідають на питання *хто? що?***

Гостя

Хто в бабусі гостював?
Хто бабусю лікував?
Грав із нею у лото?
Помагав бабусі хто?
Хоч розбилася тарілка,
І поділася десь грілка,
І розлився з миски суп,
І книжки упали — гуп!
Та бабуся гості рада,
Бо та гостя — внучка Влада.

Наталка Поклад

• *Чому раділа бабуся?*

❖ **Намалюй свою сім'ю.**